

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedele in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 289.

V Ljubljani, v petek 18. decembra 1885.

Letnik XIII.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja, 18. decembra.)

Ko se prebere in potrdi zapisnik zadnje seje ter razdelé došle peticije, se poročilo deželnega odbora o povešanju letnega doneska za stanovitno nastanovanje vojakov v Ljubljani izroči finančnemu odseku.

G. Šuklje potem poroča o letnem poročilu deželnega odbora gledé naklade od žganih pijač ter v imenu finančnega odseka nasvetuje sledeči predlog:

„Slavni deželni zbor naj sklene, marg. št. 1. § 1. letnega poročila za leto 1885, vzame se na znanje.“

Vendar obžaluje finančni odsek, da ni razvidno iz letnega poročila, ali se je deželni odbor sploh tekom tega leta resno prizadeval, po županstvih ali na kak drug način proizvedati kolikovino zavžitega žganja, oziroma visokost iztirjane deželne naklade. Kajti le na podlagi takih vsaj aproksimativnih statističnih dat bode mogoče potrebne priprave ukreniti za primerno odkupnino, katero so po mnenju finančnega odseka najbolj strinja z interesom deželnega zaklada in s koristmi davkoplačevalcev.

Baron Schwegel obžaluje, da ministerstvo dotičnega sklepa deželnega zbora kranjskega, po katerem se je naložilo na žgane pijače po 3 gld. daca od hektolitra, ni o pravem času predložilo v Najvišje potrjenje, in da se vsled tega ni mogel razpisati natečaj za oddajo tega daca. Tudi meni, da bi moralo ministerstvo sklepe dotičnih zborov v Najvišje potrjenje tako predlagati, kakor so bili sprejeti, ne jih pa samo spreminjati ali omejevati. Dotični sklep deželnega zbora bil je namreč potrjen z omejitvijo, da se ta naklada ne sme pobirati ne pri napravljanju in ne pri uvažanju žganih pijač in sicer tukaj v Ljubljanskem za pobiranje vžitnine zaprtem mestu, kakor tudi na deželi, ampak

da se sme pobirati le po volji prodajalčevi, kadar se spravijo te pijače v obrtne prostore ali shrambe, ali pa kedar se načepijo za točenje ali prodajanje na drobno. Dalje govornik graja deželni odbor zaradi oddaje dotične priklade in omenja grehov, ki so se godili, katerih pa g. poročevalec v poročilu ne omenja. Zakaj si ni dal poročati o dotičnih pozvedbah? Tudi se je zakup preceno oddal. Porabilo se je 20.000 hektolitrov špirta, kar daje okoli 40.000 hektolitrov žganja in 120.000 gld. daca. Odbor je toraj jako poceni oddal ta dac, ker ga je prepustil najemniku za 25.000 gld. Zatem pretresa posamezne točke pogodbe z najemnikom, ki more vsled te pogodbe zadnji mesec toliko žganja zadati, da so v drugem letu dotični dohodki jako pičili ali ničili. Konečno predlaga namesto gori omenjenega nasveta predlog, da se poročilo deželnega odbora vzame sicer na znanje, da se pa gledé prihodnosti deželnemu odboru strogo naroča, kako mu je ravnati pri preiskovanju in oddajanju tega daca.

G. deželni predsednik baron Winkler je zavrnil trditve, da bi bila vlada reč kaj zavlekla, ker je že 22. novembra poslala poročilo ministerstvu, ki je pa moralo to zadevo obravnavati še s finančnim ministerstvom; 10. januarja došlo je deželni vladi naznanilo o potrjenju dotične postave, 11. januarja se je reč precej vzela v roke, 12. januarja izdelala potrebna inštrukcija in 13. januarja razglasila v deželnem zakoniku; hitreje vlada pač ni mogla ravnati.

Po tej izjavi nasvetuje poročevalec, da naj se seja pretrga in finančnemu odseku dá prilika se izreči o Schwegelnovem predlogu. Ta predlog obveljá, seja se pretrga ob 1/2 12. uri in finančni odsek se snide k seji, da pretresa Schwegelnove resolucije. Nekoliko po 12. uri se seja zopet prične in g. poročevalec naznani, da je finančni odsek sklenil ostati pri svojem predlogu. Predsedništvo prevzame deželnega glavarja namestnik Grasselli, g. deželni glavar pa poprime besedo ter se s krepkimi besedami poteguje za deželni odbor in zavrača očitania g. barona Schwegelna, rekši, da je deželni

odbor vse storil, kar je mogel in da je bil vendar le dober uspeh, ki ga je dosegel, ko je to vžitnino oddal za 25.000 gld.

G. Detela se tudi potegne za deželni odbor in sicer v nemškem jeziku, da bi nasprotniki prav umeli, kar bo rekel. Najprej obžaluje, da je g. Murnik bolan, ki ima v deželnem odboru poročati o tej zadevi, potem pa omenja, da je g. Dežman s samopovolnim posmehom poslušal napade na deželni odbor, ko je vendar v odboru pritrdil vsem sklepom. (Smeh, med poslanci, g. Dežman se sam smeja.) Zakaj ni g. Dežman takrat povzdignil svojega glasú? Prej gospodje niso nič vedeli o tem novem davku, opomnil je nanj dr. Vošnjak, zdaj pa toliko vedó govoriti; toda le malo ljudi je tako velikodušnih, da bi tudi nasprotniku nasproti razodevali zasluženost priznanje (ugovori med nemško manjšino), kakoršno je nedavno narodna stranka g. Dežmanu izrekla soglasno (dobro, veselost med manjšino, gosp. Luckmann se oglasi k besedi.) Kako bi bil mogel deželni odbor prej skleniti pogodbo, ko se je sploh ugovarjalo, da ta postava ne bode potrjena? G. Detela potem pojasnjuje, kako je ravnal odbor in prečita zapisnik dotične odborove seje. Dalje ugovarja baronu Schwegelnu, da se vpeljanih 20.000 hektolitrov špirta ne porabi samo na Kranjskem, ampak se pošilja zopet dalje v druge dežele, dalje da kupei raje plačujejo od čistega špirta dac, kakor od vode, ki jo nanj vlivajo. (Tudi se ne sme prezirati, da ga mnogi rabijo za industrijalne potrebe, ne pa za pijačo. Vred.) V drugih deželah niso še takega vspeha dosegli, kakor pri nas, in deželni zbor bi moral z zadostjenjem na znanje vzeti dosednji uspeh. V prihodnje bo gotovo bolje; od barona Schwegelna nasvetovana resolucija se mu zdi pa nepotrebna; ona obsega nekako očitanie, kakor da bi deželni odbor ne bil spolnjeval svoje dolžnosti, tega mu nihče ne more očitati, in on mora temu odločno oporekati, dokler z dokazi ne bode spričano, da je kateri od deželnega odbora v kateri-koli zadevi zanemarjal svojo dolžnost. (Dobro, dobro med večino!)

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviren zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenski.)

(Dalje.)

O papeži in njegovi najvišji oblasti, o vplivu papeštva na narode evropske in njihovo omiko, na znanost in umetnost, na preustrojitev mednarodnega prava, o velikosti posamičnih papežev, slišal je Vekoslav veliko lepega v šolah oo. jezuitov, ki so znali s svetim ognjem in s prepričevalno zgovornostjo vneti mlada srca za cerkev in rimsko papeštvo. Oče P. . . . je kolikokrat proslavil z zgodovinsko temeljitostjo Gregorija sedmega, Aleksandra tretjega, Inocencija in druge. Tako jasno spričuje zgodovina, da omika krščanska, da cerkev s papeštvom stoji in pada. Na Petru hotel je Sin Božji, da cerkev njegova sloni, zatoraj pa je rimski papež v verskih in vseh drugih bistvenih vprašanjih vedno govoril zadnjo odločilno besedo; vkupnost z rimskim sedežem bila je vselej nezmotljivo znamenje občestva s pravo Kristusovo cerkvijo; razpor ž njim znamenje razkolništva in ločenja od božjega kraljestva. Zatoraj pa je že od nekaj obveljala prislovica: Kjer je papež,

tam je cerkev; a tam je tudi, to vé vsak katoličan, tam je tudi pot v nebesa, tem so odprta v večno življenje, ker pismo jasno govori, da Peter ima ključ podeljene mu od sinu Božjega. Ako pa je Bogu dopalo, človeku podeliti tako neomejeno neizmerno oblast, ki obseže celo zemljo in sega noter v nebesa, kdo bi zameril katoličanom, da tako odlično časté onega, na ktere ga je prešla toliko oblast, rimskega papeža? Češčenje gre bolj božji napravi in dostojanstvu, nego li umrljivemu človeku, kateri dostojanstvo nosi; in vendar slavljenje neposredno doleti tega, ker le na njem se vidno odsvitajo žarki božje oblasti. Zatoraj je dolžnost, da se ga tudi zunanje vredno časti in se mu skazuje večja slava nego vsakemu drugemu dostojanstveniku na zemlji. Te misli so obhajali Vekoslava, ko je ves vtopljen bil v svoja opravila v „Lepi hiši“. A one so tudi povišale in blažile njegov čut, tako, da je vse kar je storil nošeno in poveljčano bilo od čeznaravnega čustva, katero zamore človeku vdihniti le živa vera. Kar je pa še posebno Vekoslavu trud sladilo, bila je svest, da deluje za papeža Pija, ktere ga je nedavno v Rimu videl in od kojega je bil tako ljubeznjivo sprejet; ljubeznjivost in velikost tega papeža priznaval je že tedaj ves svet, a ta se je imela še sijajniše pokazati o dōbi velike revolucije, ktera je že zdaj enako za-

prtemu vulkanu v porodnih bolečinah se zvižala in pretresala bolehalo društvo.

Bližal se je dan prihoda Pijevega; in te zadnje dni zgoditi se je imelo nekaj, kar je bilo za ožji krog Vekoslavovega življenja velike pomenljivosti. Nekega jutra kar naravnost pride k njemu sluga, da je prišla spod Skale Julijeta, da je splela s pomočjo družih gospodičin in gospā umeteljno preprogo za veliko mizo v sprejemni dvorani papeževi, drugo pa za stopnice pred tronom, s ktere ga ima sv. Oče slovesno sprejeti čestitanje duhovščine in plemstva; da želi Julijeta sama z družicami lepšati stan sv. Očeta s preprogami in cveticami in z drugim lepšanjem; saj za gizdavo lepšanje in pa hišno napravo imajo sploh ženske več okusa in ročnosti kakor možki.

Taki ljubeznjivi ponudbi kdo bi se bil ustavljal? Vekoslav ne; ker dobro mu je dejalo, da tudi drugi namestnika Kristusovega tako časté. Prišli so pa zanj dnevi z Julijeto, ktere je s zlatimi črkami v svoj dnevnik zapisal. Zakaj, si bralci že lahko mislijo. Govorimo tu po človeško. Kdo mar ne pozná človeškega srca in njegovih skrivnosti? Kdo bo Vekoslavu zameril, če se je srečnega čutil v bližini tiste k enakim delom in z enakim blagim namenom, katero si je zaradi pobožnosti in drugih lepih lastnost želim imeti za tovaršico svojega življenja?

G. Lukmann trdi, da Schwegelnov predlog nikakor ne namerava deželnemu odboru izreči ne-zaupnice, on hoče le za prihodnost deželo obvarovati škode. Dalje omenja, da je tudi njegova stranka že prej mislila na obdačenje špirta.

Dr. Vošnjak zavrača Luckmanna in pravi, da je njegova stranka sicer mislila na obdačenje davka, da pa ni bila pravega pota nastopila; ona je hotla špirit obdačiti, kar pa vlada zaradi pogodbe z Ogersko ne more potrditi; mi smo obdačili samo konsum (vžitek) špirta, in to se je vedelo, da bode vlada potrdila. Dalje govornik omenja, kako se je oddal dac na deželi najboljši način itd., kako najemnik sam v začetku ni vedel, bo imel kaj dobička ali ne. Sicer pa se bo o tem davku govorilo še pri deželnem proračunu in pri prikladah za deželne potrebe. (Dobro!)

G. Dežman odgovarja poslancu Deteli, da ne vé, kdaj bi se bil smejal, in toplo priporoča nasvêt Schwegelnov. Dalje spominja, kako so deželni poslanci prej napadali deželni odbor in mu očitali celo vrsto pregreh; on pa je zmerom to svojo pravico kot zastopnik velikega posestva rabil zmerno. V odseku pri obravnavah o tej zadevi on ni molčal; sicer pa je tudi g. Detela pozneje večkrat rekel, da bi bilo prav, ko bi se bila oddaja razpisala. On je zmerom povdarjal, da naj se pri pogodbi gleda na to, da bodo določbe natančne in jasne, in še le danes je zvedel, kako da se glasi § 7. pogodbe z najemnikom Deklevom. Konečne pravi, da mu je kot deželnemu odborniku v nekako olajšanje, ako vé, da deželni odbor strogo sodi njegovo delovanje. On toraj tirja ostro sodbo za deželni odbor.

Deželni glavar grof Thurn zavrača Dežmana, da mu je morala pogodba popolnoma znana biti tudi prej, in da je ni mogel še le danes zvedeti.

G. Detela zopet spominja g. Dežmana, da nikdar ni črnil v deželnem odboru zoper njegove sklepe, da je namreč vsem sklepom pritrdil, da je toraj solidarnostno odgovoren za vse to.

G. Kersnik g. Dežmanu kliče v spomin, da nekaj v sojanji deželno-odborovega delovanja ni tako sodil kakor danes, kar je še lani pri neki priliki, ko se je govorilo o Rudolfinu, rekel, da je govorniku (dr. Poklukarju) za svojo osebo prav hvalen za milo njegovo sodbo o delovanju stavbenega odbora.

Baron Schwegel se je še enkrat oglašil in zlasti obračal proti g. Detelu, češ, da deželni zbor ni tukaj, da bi deželni odbor hvalil, odbor je organ zborov, nikar naj se pa ne hvali sam, ampak naj hvalo pripušča poslancem. On ni hotel grajati deželnega odbora, to je odločno povdarjal, in ako se g. Detela tolikanj zavaruje proti temu, da bi se bil odbor kaj pregrešil, mu na misel prihaja prislovica: „Kdor se preveč izgovarja, se samega sebe toži“ — (qui s'excuse trop, s'accuse.)

Dr. Samec kratko omenja sitnosti, ki jih pobiranje tega daca napravljajo obrtnikom, ki v lastni kleti niso gospodarji, potem pa se sprejme po nasvetu dr. Bleiweisa konec debate.

Po konečni besedi poročevalca, ki omenja, da se je že v odseku povdarjalo, da to velja le za prihodnost pa da bode odsek potrebne predloge stavljal pri deželnem proračunu, se pred glasovanjem oglašil

baron Apfaltrern k stvarnemu popravku ter omenja, da obdačenju špirta lani ni nasprotoval, ampak le svoje pomisleke izrazil glede potrjenosti take postave. Pridrži, s katerim je bila postava slednjič vendar-le potrjena, najbolje pričajo, da je prav imel.

G. Luckmann stvarno popravlja, da je bil iz odseka že odšel, ko se je o poročilu Šukljatovem glasovalo. Dr. Mošé, kot načelnik finančnega odseka, naznanja, da je bil g. Luckman sicer res odšel iz odbora, da se je pa poročilo prej čitalo in da ni imel proti njemu nič ugovarjati.

G. Luckmann še enkrat poprime besedo in se izgovarja, da s tem, kar je poročevalec nameraval za prihodnost, ni bil zadovoljen. Pa dr. Mošé ga zopet zavrne, da o tem ni bilo nič govorjenja, ampak ste se strogo ločile zadeve glede preteklosti, o katerih je bilo poročati danes, od onih za prihodnost, ki bodo prišle na vrsto še le pri deželnem proračunu.

Predno je bilo glasovanje, šli so deželni glavar in odbornika Vošnjak pa Detela iz dvorane, da bi o svoji zadevi ne glasovala. Dežman pa je obsedel na svojem mestu in se glasovanja vdeleževal. Vprašanje, hoče li slavni zbor o Schwegelnovem predlogu pričeti posebno obravnavo, se je zavrgel in bil je sprejet nasvet odsekov, da se poročilo deželnega odbora vzame na znanje.

Gosp. Kersnik potem predlaga konec seje, ktera se toraj ob dveh popoldne sklene. Prihodnjo sejo g. deželni glavar napove za torek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. decembra.

Notranje dežele.

Dalmacija ima že zopet svojega cesarskega namestnika in zopet vojaka; *feldmaršallajtenant Cornaro* imenovan je za to preimenitno mesto, kjer bode stal na braniku proti vsakojakemu napadu na državo, naj že pride od znotraj ali pa od zunaj. Iz vojaških krogov čuje se vest, da je general Cornaro eden najduhovitejših in najspretnjših avstrijskih generalov, kar tudi njegova dosedanja služba potrjuje. General je bil namreč do sedaj namestnik načelnika generalnega štaba, ki je središče in duša cele vojske in celega vojnega gibanja. Od spretnosti generalov in višjih častnikov v generalnem štabu je skoraj vedno odvisna sreča ali nesreča. Kakor generalni štab razpolaga, tako se morajo po vojnem načrtu posamični oddelki nastaviti in tako se ima boj razvijati. General Cornaro, pravijo, da je v tem smislu jako nadarjen in spreten vojak ter je bil leta 1878 določen za načelnika generalnega štaba tisti armadi, ktera je bila namenjena, to se vé, da še le na papirji na Balkan, če bi se bile ondi večje sitnosti pričele. Dežela, ki mu jo je sedaj presvtili cesar izročil v opravištvo in vladanje, pozná ga že od mladih nog, ker je menda svojo mladost v Dalmaciji preživel. Vse se ozira z zaupanjem nanj; če bode pa to zaupanje tudi opravičeno, to — pokazala bodo pa dela njegova.

Ker je že ravno v današnjem razsvitljenem veku toliko krika in upora proti *verski izgoji v šoli* od mož, ki bi imeli ravno najmanj vzroka proti tej repenčiti se, omeniti hočemo le pri tej priložnosti, kako o verski izgoji misli presvtila cesarica naša. Štirinajst let bo že skoraj, od kar je bila izročila najvišja gospa svojo ljubljeno nadvojvodinjo Marijo Valerijo v poduk Hijacintu Ronayu s sledečimi be-

sedami: „Odločila sem se izročiti svojo hčerko v Vaše roke in želim, da jo izgojujete v madjarščini. Posebno pa naj se uči krščanskega nauka v madjarskem jeziku. Vsak dan sem do sedaj s svojo hčerko v madjarščini molila in se priporočala Bogu. Delajte tudi vi tako. Ne bodite pri tem prenapeti, pač pa popolno verni. Saj nam vsem je v tem življenji tako pogostó treba tolažbe sv. vere.“ Kaj bodo nato odgovorili vsi tisti učeni mojstri skaza-vzgojitelji, ki so si že toliko prizadevali podobo križanega Izveličanja iz katoliške ljudske šole odpraviti in si še noč in dan prizadevajo versko izgojo preprečiti pri naši mladini. Kolikor se le dá izgovarjajo se, da to zahtevajo mračnjaki. Da, res — le mračnjaki si želijo in delajo za brezversko vzgojo. Presvitle cesarice izvestno ne bo nihče mračnjakom prišteval, ter se po vsi pravici lahko o nji trdi, da jo v današnjih vednostih popolnoma izvežbana. In vendar tudi ona priznava, da je verska izgoja in trdna vera neogibno potrebna za naše življenje.

Berolinski politikarji računijo na razpor, ki se bo napravil med grofom *Kalnokyjem* in *Tiszo* zaradi bolgarsko-srbskih homatij in ga tako rekoč že v duhu pred seboj vidijo, kako bo tisti potem rušil in spodkopaval avstrijsko stebrovje družega za drugim. Naj se le pomirijo, do sedaj še ni najmanjše razprtije med Dunajem in Budapešto in če bi bila, odpravila bi se hitro, prej ko prej s tem, da bi Kalnoky ali Tisza odstopil. Tako je namreč v Avstriji navada. Posebno kar se tiče stališča grofa Kalnokyja, je danes isto še ravno tako trdno, kakor je bilo tedaj, ko so ga poklicali iz Petrograda domú, da je prevzel ministerstvo zunanjih zadev. Berolinska pogodba, pravijo Nemci, da bo razbila prijateljstvo med Avstrijo in Madjarsko. No, tudi to se ne bo zgodilo, kajti oba sta zadovoljna. Kalnoky namreč in Tisza, da se ta vrže v koš, ker ni več za današnje razmere. Sploh je pa od Nemcev jako neslano in netaktno tisto večno vtikanje v avstrijske notranje zadeve, kakor bi Avstrija res že bila, kar še ni — podružnica nemškega cesarstva, za kar bi jo nekteri velikonemci po severnih Čedah na vso moč radi napravili.

Vnanje države.

Telegram iz Belega grada trdi, da so ondi že zopet prišli na sled neki *zaroti na življenje kralja Milana*, ki bi imela nek silno velik pomen, če bi se namreč vresničila. Tisti zarotniki niso nič manjega nameravali, kakor Milana umoriti, Srbijo, Bosno, Hercegovino in Črno goro pa skupaj zgnjesti in iz tega testa speči novo Srbijo pod načelnštvom Nikolaja, kneza črnogorskega. Velikanska naloga, kaj ne, ki bi se težko izvršiti dala, ko bi ne imela Avstrija svojega klina zabitega med Srbijo in Črno goro in ko bi ne bilo družih velesil. In vendar so jo mislili zarotniki izvršiti že do bodočega meseca maja. Zarota je prišla na dan med banatskimi Srbi in jo je ogerska vlada srbski naznanila, ob enem pa tudi dotičnega ogerskega Srba, ki jo je izdal, poslala v Beligrad na zaslisanje. Sklenili so neki morilec 40.000 rubljev dati. Vsi tej novici manjka še uradnega potrdila, kterege pa prej ko ne, ne bomo doživeli, kajti takih reči vlada ne potrjuje rada drugače, kakor s tem, da molči o njih, zarotnike pa neškodljive stori, da nihče ne vé kdaj in kako da so zginili v valovih sotočja Donave in Save. Da so na Srbskem ljudje, ki se s to idejo pečajo že več let, je dokazana resnica in so si tudi že take zemljevide v Belemgradu napravili, na katerih so omenjene pokrajine vse v jedno državo, veliko Srbijo imenovano, združene. No, zemljevid na papirji se vsekako lahko naredi, ali na zemlji ga spremeniti pa ne gré tako lahko.

Občudovanja vreden zdí se nam *srbski ministriški predsednik Garašanin*, ki vedno še trdi, da Srbi niso bili tepeni in da, ko bi se

A zato pa naj nikdo ne misli, da bilo je kaj napačnega med njima. Naj sta tudi večkrat govorila, govorila sta le, kar je bilo za delo potrebnega; ako sta se drug drugemu večkrat približala, bilo je to vedno v navzočnosti njunih tovarišev, drugih delavcev in strežnikov. Le po primerljeju sta bila za trenutek sama in takrat sta spregovorila dve jako nedolžni nič pomenljivi besedi. Vse namreč je bilo zadnji dan že pripravljeno in vravnano, le umeteljno spletene priproge so se morale še razgrniti čez ter razobesiti na svojih prostorih.

„Stopite hitro“, veli Vekoslav strežnikom, „stopite hitro po lestvici, da preproge tu obesimo in prinesite ob enem tudi dvonajst sveč, oboje najdete v shrambi pod vzhodnimi stopnicami, náte ključ.“

Brhko poskočijo strežniki in podvizajo se izvršiti povelje njegovo.

Vekoslav se h krati vidi samega z Julijeto. Sveta sramežljivost obleti oba in zadrega velika; le upanje, da se strežniki kmalo povrnejo, ju je še tolažila. Preproga ni bila še popolnoma čez mizo zravnana. Za en konec prime Julijeta, za drugi Vekoslav, ker vsakemu se je zdelo, da je treba bolj na svojo stran potegniti. Raztegneta res in potegneta preproga stojé

vsak ob svojem koncu mize, a nobenemu se ni videlo prav, vsakemu pa, da ima njegov nasprotnik preveč preproge na svoji strani.

„Ti si pa siten“, zavrne ga Julijeta skoraj nevoljno, kakor bi znal kdo reči.

„In ti si trmasta“, odgovarja Vekoslav.

Pri teh besedah se spogledata s sramežljivim nasmehom in spustita preprogo, da jo poravná še kdo drugi, če mu ne bo prav. Ker se slišijo stopinje strežnikov, je bilo konec zadrege in pogovora, ter delalo se je naprej, česar bilo je še treba.

XVI. Pij VI. v Gorici.

Eden največih mož, ki so kinčali stol sv. Petra v Rimu, bil je papež Pij VI. Njegovo zmoglost in spretnost v vladanji sv. cerkve pripoznavajo prijatelji in nasprotniki. In ne dá se tajiti, de je sama previdnost božja tolikega moža vzbudila v onih časih, ki so bili, po vsi pravici trdimo, za krščanstvo in za katoliško cerkev najtežji in usodniši, da hujših morda nikdar ni prebila, celó v prvih stoletjih ne, ko je morala s krvjo lastnih otrok plačati vsako stopinjo zemlje, ki si jo je podvrgla. V svo-

jem bistvu vsako pozitivno vero zanikajoč racionalizem dospel je v drugi polovici 18. stoletja do vrhunca svojega razvoja in v francoski revoluciji obhajal slovesno zmago. Temu ljutemu sovražniku se je moral Pij VI. v bran postaviti za sveto stvar, za omiko, ktero je papeštvo vedno zastopalo. In da je bil Pij tej visoki nalogi kos, spričuje nam zgodovina. Zmagal je Pij VI. s svojo gorečnostjo za Kristusovo vero, z apostolsko odločnostjo in vztrajnostjo, z dobroto in ljubeznjivostjo. Zmagal je, a se vé da, drugače kakor v starem Rimu imperator, ki je vrnivši se v mesto z vojniki v sijajnem triumfu, z vplenjenimi zakladi, z vklenjenimi sovražniki obhajal med čestitanjem in ploskanjem državljanov; ne, Pijeva zmaga bila je zmaga božja, božja pota pa niso človekova in ne kakor človek misli Bog. V ponižanji, v trpljenji obhajali so božji borilci naj-sijajnišo zmago. Začetnik naše vere je s sramotnega križa, ki je Judom pohujšanje, poganom pa neumnost, podjarmil si svet; mučeniki so umirajoči svojim morilecem prerokovali zmago Kristusove cerkve; v prognanstvu končal je svoje bridke dni Gregor VII., premagan od onih, ki vso moč cenijo po številu vojsknihih voz in konj, a ne poznajo besed sv.

ne bila Avstrija vmes vtaknila, bi bili naposled pri Pirotu še Bolgari po plečih dobili, kar so sami Srbiom naložili. Zarad tega je pa navdušenje na Srbskem za nadaljevanje boja še vedno večje, če tudi se je že tja doli odpeljala vojaška komisija, ki bo skrbela za napravo miru. Dalje Garašanin na vso moč trdi, da se bo kljub temu Srbija še vedno iz kritičnega položaja dobro izvila, ker vse na to kaže, da bo dotede Avstrija in Rusija na Balkanu skupaj trčile. No v tej točki je morda mož pravo pogodil, če tudi se to ne bo še danes in tudi še ne jutri zgodilo. Balkan je v resnici tisto veliko pozorišče, kjer se bode bil boj, hud in odločen boj med germanstvom in slovanstvom. Kdaj bode pa ta čas prišel, odvisno je vse le od okoliščin. Lahko se vleče še prav na dolgo, pa ga tudi že v naj skrajnem času lahko doživimo. Če bode pa ravno Srbija kaj prida koristila od tega imela, o tem pa jako dvomimo. Vsaj do sedaj še ni prav nič storila, da bi se na kaj sklicevati imela. Pač pa imajo Bolgari veliko prihodnost pred seboj, ako jim razumnost in sreča junaška tako ugodna ostane, kakor sto jim bili do sedaj in to tem več, ker je nezadovoljnost na Srbskem že do skrajnosti dospela. Vso nesrečo, kar so je letos imeli, jeli so valiti sedanji vladi na pleča, ki jih je zapletla iz čisto osebnih vzrokov v bratomorni boj. Vlada si pa zopet noč in dan prizadeva, da bi po umetnem potu podpihovala navdušenje do boja in sovraštvo do Bolgarov, ter bi se s tem zabranila pred krizo, ktera ji ne izostane, kakor hitro bo mir sklenjen in se vojaki domu povrnejo, kajti cela Srbija je tega mnjenja, da je sedanja vlada vzrok, da so Srbi te peni bili.

O avstrijski kongijski ekspediciji se že dolgo časa ni ničesa slišalo. Sedaj so dospela pisma od njenega načelnika, dr. Lenza, ki jih je pisal 5. in 9. oktobra iz osrednje Afrike svoji ženi. Dr. Lenz se pritožuje, da mu ni bilo mogoče tako daleč prodreti, kakor je sam želel. Vzrok temu so ondašnji zamorci, ki mu nočejo za nosače služiti. Nekoliko dalje prodrli je spremljevalec njegov, geograf Baumann, in sicer zaradi dveh vzrokov: Prvič je hotel Baumann poskusiti, če mu li ne bo mogoče pri drugih rodovih najeti tolikanj potrebnih nosačev in drugič je hotel pa tudi ob enem kolikor toliko svoje naloge izvršiti. Če se mu bo sploh to posrečilo in kdaj, je jako negotovo, da, še celo jako dvomljivo. Kar se njegove lastne osebe tiče, se pač dr. Lenz nadja, da se bo do božiča že precej daleč po Kongu proti Sudanu pomaknil. Če mu bo pa mogoče od južne strani sploh tjekaj priti zaradi vednih neredov, ki po deželi že več let razsajajo, je pač drugo vprašanje, s katerim tudi profesor dr. Lenz računi. Na svojem dosedanjem potu našel je mnogo znancev. Holandska ekspedicija se je razšla in se udje vračajo domú. Profesor Lenz prebiva že več časa, ker mora na priliko čakati, v Avgusto in ondi je ravno na znanec, evropske geograf, naletel.

Francozje so v iztočno Azijo več nesreče kakor pa blagoslova božjega prinesli, če bi človek smel ondašnje razmere meriti s posvetnim vatlom. Če že samo pomislimo, koliko da se je že po *Anamu* in *Tonkinu* zaradi njih kristjanov pomorilo, moramo reči, da so Francozje res velika nesreča za tiste kraje. Letos poleti je bilo, ko se je govorilo o 7000 pomorjenih kristjanih in že zopet dohajajo enako žalostne novice iz Cochinchine, kjer so Francozje do sedaj še naj več sreče in naj več vpliva imeli. Mesec oktober je bil za Cochinchinske kristjane grozen. 8000 padlo jih je v žrtev razdivjanemu ljudstvu, ktero se je s tem hotlo nad Francozi maščevati, da je jelo moriti kristjane, selišča jim pa požigalo. Šestdeset krščanskih občin napadli so divjaki in vse spravili pod nož, kar jim je v roke prišlo. Cerkve so požigali in podirali; ravno tako delali so s hišami kristjanov. Ogenj je grozovito gospodaril. Trije misijonarji rešili so se s 3000 kristjani v malo

semenišče, kjer so se divjakom tri tedne hudo branili; potem prišli so jim pa Francozje na pomoč. Le-ti so napadovalce pregnali in obležene rešili, toda le za toliko časa, dokler so jih tudi sami stražili. Kakor hitro pa so Francozje pete odnesli, pripodili so se uporniki iz novega in so zopet oblego pričeli. Na veliko nesrečo nastopila je med kristjani tudi še kolera, ki jih je takoj 300 pobrala. V veliki stiski le-ti sedaj pričakujejo zopet francoske pomoči. Če jim je došla pravočasno, ni znano, ker so novice iz francoskih naselbin v najnovejšem času jako redke postale.

Izvirni dopisi.

Iz Zasavja, 16. decembra. Lansko leto sem bival nekaj časa v zelo obiskovanih toplicah. Najbolje sem se tam zabaval s tem, da sem zjutraj pri zajutru v kavarni najbolj ljute in ultraliberalne časnike iz obširnega dela Cislajtanijskega pregledal in prečital. Res, bral sem marsikaj neotesanega, strastnega in neresničnega v židovskih listih, a pri svoji vesti moram reči, da tako surovega in neotesanega, tako strastnega in lažnjivega nisem nikjer najdel, kakor sem to bral pretekle dni v „Resnih Glasovih“ — po vsi pravici in resnici imenovanih „Besnih“.

Pa milujem, da, iz sreče milujem svojo prelepo Kranjsko domovino, ako bodo odsihmal štajarski in koroški Slovenci tako oliko in omiko donášali v našo ljubo Kranjsko. Žalibog, da bil je tretji v zvezi sloveč, tužno-sloveč Kranjec! „Besni Glasovi“ med drugim glasno zvonijo zoper Klunizem. Nisem sicer prerok; pa vendar se predrzmem prerokovati, da letos novo izvoljena poslanca, ki pa nista bila priporočena od centralnega volilnega odbora, se bota kmalo (gotovo) pri prvi za nju koristni priliki z vso močjo Klunizma poprijela, Klunizma, kterege je iznajdel, ter ga med Slovenci vstanovil oče dr. Vincencij Klun. Ali vendar ni tako ravnanje od ljudi, ki si naslov „dr.“ (doktorja) prilastujejo, ki so krščeni katoličani, ki so prišli iz drugih dežel ter so tu lep kos kruha dobili in se odebili, ni pravim, tako rovanje in psovanje, tako beganje naših volilcev več kot židovska nesramnost, da, prav črna peklenska nehvaležnost? Fej takim nepoklicanim hujšakcem!

Z Gorenjskega, 14. dec. Stavba Ljubljanske realke ni delala po deželi toliko hrupa, kakor ga dela po vsem Gorenjskem stavba priproste g. Čarmana enorazrednice v Šentanski dolini pod Ljubeljem. Več nego 10 let je bilo slišati o tej šoli, in ni bilo menda odličnega gosta na Gorenjskem, kterege bi g. Čarman ne bil moledoval za rojstnega kraja svojega šola. Nekteri so djali, da iz te šole ne bo nič; ali vendar je „nekaj“ postalo in že je razpisana služba za to šolo. Napotim se toraj tudi jaz ogledat si to najnovejšo univerzo. Narodne gostilne v Tržiči zastonj iščeš; zato sem okrepčal tudi jaz svoje ude v „Pollak's Gasthaus“ in hajd! proti Ljubelju. Kake ¾ ure od Tržiča, tik velike ceste na levi, je korito, na katerem so pastirji ravno živino napajali. Misleč, da so to prihodnji učenci, jih vprašam: če je še daleč do nove šole? „Ne! glejte, tam-le je.“ Grem čez Ceckovo gnojišče, dalje pod neko drvarnico skozi, in pridem ravno pred hlev, kteremu nasproti stoji mala kmetiška hiša z napisom: „Šola“. A tukaj si?

Misli si č. bralec priprosto bajto, stopi v vežo! Na levi ti je soba in sobica, kjer stanuje posestnik s svojo družino; na desni pa mala soba: šola in tik nje kuhinja za učitelja. Po veži stojé vodni škafi, pominjeki, burklje itd., ker veža je domači družini tudi kuhinja, kakor po kmetih sploh.

Kak prizor, kadar bo hišna gospodinja v veži napravljala pičo svoji živinici, in bo g. učitelj tik nje v sobici podučeval mladino. V tej šoli otrokom gotovo ne bo dolg čas, ker se jim bo v šolo prišlim zdelo, da so prišli le v vaš k sosedu, in ne bodo med šolo in domačo hišo našli dosti razločka. Iz veže prideš po stopnjicah (?) na vrh; na levi zopet vrh za domačo družino, in na desni učiteljevo stanovanje. To je v vsem Šentanska šola. Toraj kmetiška družina in šola pod eno streho in še kakošna družina? Trije zakonski pari in še ena — mati.

Rekel nisem nič, vrnil sem se ter premišljeval: čemu li je dal minister za uk, ukaz, dne 19. julija 1875, štev. 2868? Kdo je vodil to stavbo, nisem mogel zvedeti, ker se mi je na vsa vprašanja le odgovarjalo z: gospod! Tudi nisem mogel zvedeti, kateri strokovnjaki v pedagogiki, v tehniki in v zdravilstvu so sodelovali pri komisiji (§ 20)? Zvedel sem pa, da še ta šolice ni lastnina šolske občine. Iz prav gotovega vira sem zvedel, da je g. Čarman svojo hišo štev. 18 z vsem k nji pripadajočim posestvom prodal svojemu stričniku za gotov kup (500 gold.) proti temu, da ima prodajalec desno stran hiše do smrti v svojo porabo ali da jo sme tudi v najem dati. Kupec je toraj že danes lastnik šole, ktera je v imenovani desni strani hiše, in kadar bo prodajalec umrl, bo imel lastnik tudi vžitek, in dežela, hranilnica in vsi, ki so za to šolo kaj dali, so po tem takem darovali posestniku in ne šoli. Po smrti prodajalca bo šola Šentanska na planem. Čudil sem se toraj, kako je nasproti ti v kupnem pismu zapisani resnici „Laibacher Zeitung“ od 3. decembra t. l., št. 277, pisala „von der Widmung des Hauses“. Toliko o šolskem poslopji.

O potrebi šole v Šentanski dolini sploh in o pripravnosti njenem na tem kraju naj piše kdo drugi, komur so krajne razmere bolj znane. Čudno se pa zdi tudi nepoznaleu kraja, zakaj stoji šola tako blizu Tržiča, ko je menda Šentanska dolina tri ure dolga. S komur koli sem govoril, vsak je rekel, da šola ni na pravem kraju. Če mora že šola v ti dolini biti, so mi djali, naj bi bila pri „Žnidarji“ kje. Jaz nisem šel „Žnidarja“ gledat, temuč vrnil sem se domú; ponoči pa se mi je sanjalo, kako so pred omenjeni pastirji pri koritu kazaje na svojo čedo eden družemu dokazovali: krave so večje kakor ovce. O ironija!

Naše slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1885.

(Dalje.)

Tudi o pesnih, ki nam jih je podala družba v svojih letošnjih večernicah imamo marsikaj na srečo. Razun nekterih ritmičnih nedostavkov so pesni g. J. G-k. jako lepe, vzlasti parafraza gospodove molitve nam vrlo ugaja. K „uganjki“ bi pristavili le to, naj večernice še večkrat prinesó kaj sličnega v svojih predalih. To bistri narodu um in mnogo pripomore k veselju do branja. No, sploh pa moramo

pisma. Mi pa bomo upali v ime Gospodovo! In prav temu Gregorju dá se primeriti Pij VI. od revolucije oropan vseh dežel, iz večnega mesta tiran na tuje sovražno Francosko, ponižan, strt, vničen, smel je tudi on vporabiti na-se besede: Ljubil sem pravico in črtil krivico, zatoraj umrjem v prognanstvu. In na njegovem grobu opevali so že sovražniki ne le njegovo, ampak tudi smrt papeštva in katoliške cerkve, nihče ni tedaj mislil o njihovem nasledniku. In vendar je zmagal Pij VI. z idejo, za ktero se je hrabro boril, boreč se padel, zmagal je v svojih naslednikih, a poginili so, ki so mu protivili, prokleti od roda človeškega. In tako je bilo in bo v katoliški cerkvi: Glej vedno umrjemo in vendar živimo, po besedah sv. Pavla; ker naša zmaga je križ, smrt naše življenje!

A še predno se je porodila revolucija, skušale so peklenske oblasti Avstrijo od živega središča krščanstva, od Rima, odtrgati. Po postavni poti se je imelo to zgoditi. Cesar Jožef II. bil je od lože izbran v izvršitev tega podjetja. Vse postave v ta namen bile so v loži dobro prevdarjene in cesarju po „bratih“ nasvetovane. In da se cesar ne utruji začetega dela nadaljevati in do konca stanovit

ostati, zibali so ga vedno pevaje mu hvalo in čestitanje.

„O Jožef, veliki neumrljivi Jožef! Ako je zahvala razsvetljenega duba častni spominek, vreden velikega vladarja, kako nerazrušen spominek bo Tebi postavljen. Poznejši narodi, kterih prosveto si stvaril, Ti bodo na grobu hvalo rekali in noben pošten Nemec ne bo mimo šel, da bi ne obstal in solzeč se Te ne spominjal: Tu leži Jožef II. največi vseh cesarjev.“

Tako in enako donelo mu je nasproti od vseh strani neprenehoma, da mu še mogoče ni bilo trezno prevdariti, kaj počenja in kam ga mora tako početje privedi.

Nič manj ni Jožef nameraval, kakor avstrijsko cerkev od Rima popolnoma ločiti in stvariti si podložno državno cerkev. Ta namen izjavil je konec leta 1783, ko je bil prišel v Rim, španjskemu agentu Azari in francoskemu poslancu kardinalu Bernis-u; razodel je, da se hoče s papežem spreti, 36 škofov avstrijskih da bo imel gotovo na svoji strani, zagotavljal je, da hoče svoje ljudstvo prepričati, kako lahko katoliško ostane, in vendar ne rimsko... Po njegovem prepričanju je cerkev v

državi in vladar ima oblast podložno storiti jo svetnim postavam... Nadvladstva rimskega da neče več priznati... Papeži da ga bodo razkolnika imenovali, a njemu je vse eno. Še le daljši pogovori, ktere je imel s tema državnikoma, pravijo, da so ga odvrnili od te misli; bila pa je le politična modrost, ki vse ceni po koristi, ki ga je napotila na boljšo stran in tako najbrže odvrnila osodepolno razkolništvo.

Z rastočo bojznostjo pazili so v Rimu na vsak korak, kterege je mladi cesar storil v prvem in drugem letu svojega vladanja. Niso si mogli dolgo prikrivati nevarnosti, ki je cerkvi v Avstriji pretila. Dobrohotni opomini, prošnje, razlogi — zdali niso ničesa. In cerkev avstrijska brez Rima, brez papeža? Zapala bi kmalo krivoverstvu, kakor je nekdanje angleška vkljub namenu kralja Henrika, ki je bil provzročil ločenje od papeža. Ali pa, da bi bila tudi ostala pravovernna, morala bi bila, odsekana od živega središča, odreveneti, kakor grška cerkev, ki že nad osemsto let životari brez cvetú in sadú, brez vsakega življenja.

(Dalje prih.)

o pesnih, ki nam jih družba že nekaj let sem podaja, izreči zopet grajo. Ali mar slovenski pesniki ne poznajo več našega naroda, ali so se mar tako odtujili od njega, da niso več v stanu pevati zanj, pevati v njegovem duhu, pevati z njim? O blaženi naš Slomšek, naš Oliban, Vilhar in še mnogo drugih, katerih žalibog ni več in katerim tudi naslednikov nima mo! Ti so umeli naš narod, navduševali so se z njim in zanj in zato so tudi pesni njihove šle mu do srca, zato jih še sedaj ni in jih ne bo pozabil, sedaj pa je zavlada pri nas nekaj tuj duh, ki se ni izcinil na naših tléh, marveč daleč proč, tam namreč, koder imajo srce, ali prav za prav, kamor so prenesli srce svoje sedanji naši pesniki!... Pesen je kakor zlata nit, ki se sem ter tja zablešči izmed dragocene preproge, kakor bister potočič, ki se nam pohajajočim po cvetnih livadah zaiskri nasproti, da nas oživi in okrepi. Pesen dobra pa nadalje po najkrajšem potu pride do srca in to vzlasti pri nepokvarjenem, naravnem prostaka. Da! naučite narod novih lepih pesni, zloženih v njegovem duhu, pa se bo on odvadil surovih krčmarskih klafaric, ki sedaj cvetó med njim.

G. Steklasov spis o prebivalcih v Avstriji je jako umesten in dobro sestavljen. Tako pa ne moremo pohvaliti naslednjega spisa: „Stalne zvezde ali nepremičnice.“ Da bi bil pisatelj poučil narod naprej, kaj so zvezde in vsaj zanimivejša podatke o astronomiji na kratko sestavil, n. pr. vsaj to, kaj pomenijo znamenja, ki jih vidi v pratiki in v koledarji, bi bilo jako koristno in potrebno; naš spis pa ni nič drugega, nego zvezdni atlant. Pohvaliti pa moramo naslednji spis; le škoda, da se tu še demant ob demant „riba“. Toliko bi imeli v obče omeniti o večernicah.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Južna železnica) v posebnem pismu do vredništva „Südst. Post“ v Mariboru pripoveduje, da po Štajarskem ne bo vpeljala slovenskih imen na postajah in sprevodniki ne bodo po slovenski klicali taistih in pa časa ostanka, ker se temu vpirajo nekatere občine. Ravnateljstvo južne železnice pravi, da jih je 31, naštetih jih je pa pozabilo, ktere da so. Tukaj sedaj ni druge pomoči, kakor da se vse tiste slovenske občine po Malem Štajarju spravijo kviško, ki želé slovenskih imen in slovenskega oklicavanja po postajah ali pa vsaj niso omenjenega protesta podpisale in teh bo blizo 505, ter naj odločno zahtevajo vpeljavo slovenščine po štajarskih postajah. Če se je južna železnica že na 31 občin tolikanj ozirala, da ne misli slovenščine vpeljati, kolikanj bolj se bo dosledno morala ozirati na zahtevanje 505 občin in slovenščino vpeljati. Na vas, slovenske štajarske občine je sedaj, da se same oglasi in dobile bodele česar iščete. Ob enem naj pa naši zastopniki v državnem zboru ne pozabijo na to zadevo. Zakaj bi edino le Slovenec parija južne železnice bil, res ne razumemo. — To je zopet dokaz kakošne nemške zagrizence da ima južna železnica v svojem ravnateljstvu na Dunaji.

(Vabilo na Besedo,) ktero priredi dne 20. dec. t. l. s prijaznim sodelovanjem tukajšnjega godbenega kluba „Čitalnica v Kranji“ v lastnih prostorih po sledečem vspredu: 1. G. Verdi: Introdukcija k operi „Un Ballo in Maschera.“ — 2. F. S. Vilhar: „Bliedi mjesec.“ Mešani zbor. — 3. V. Parma: „Slovanske cvetke.“ Potpouri slovanskih pesem. — 4. A. Stöckl: „Spomin na Velikovec.“ Kvintet za gosli in violoncell. — 5. V. Parma: „Hajd, na ples!“ Polka française. Dvoglasen ženski zbor s spremljevanjem orkestra. — 6. Igra: „O, Anca!“ Burka v enem dejanji. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Vstopnina: Udom 30 kr., neudom 80 kr. — Opomba: Vsem je dovoljeno uvesti neude. Odbor.

(Doktor prava) postal je včeraj na Dunajski univerzi gosp. Albin Suer, odvetniški koncipijent v Ljubljani.

(Zdravnikov) potrebujejo v Bosni in Hercegovini za leto 1886. Dotični se bodo jemali v začasno cesarsko službo proti letni plači 1300 gld. in bodo dobili značaj in odliko cesarskih uradnikov v X. razredu. Biti morajo promovirani doktorji in pa slovanščine zmožni. Prošnje do 15. januarja 1886 deželni vladi za Bosno in Hercegovino, ter naj se

jim ob enem prilaga po 40 krajcarjev za bosniške koleke.

(„Brencljuna“) izšla je 22. in 23. številka z vrlo zanimivim gradivom o dolenski volitvi. Pavliha pripoveduje o srbsko-bolgarski vojski, „Miroslav“ iz Olimpa opisuje življenje ondi in sporoča, kdo se je zopet utrujen večnega domačega prepira preselil tje; dvoje humorističnih beril „Miklavž“ in „sv. Martin“ se jako prijetno bere. Ostalo in konec posvečeno je najnovejšemu slovenskemu državnemu poslancu. Prav izvrstna je podoba zadnji strani, le škoda da je prišla prekasno.

(Odvetniški pisar — učitelju nadzornik.) Čuden, kaj ne, da je ta stavek in vendar resničen. Na Štajarskem se je tako napravilo. V Celjski okolici imajo več šol in vsaka taistih ima svoje poslopje, če ni šola za silo. Ker ima pa na svetu dandanes že vsaka reč svojega „inšpektorja“, zakaj bi ga tudi naše šolsko poslopje ne imelo, misli si dotični občinski zastop in mu imenuje odvetniškega pisarja Stibenegga za inšpektorja, učitelju gosp. Lopanu pa naznani, da se mora brez ugovaranja podvreči, kar mu bo novi inšpektor ukazoval. Ob enem se mu pa tudi dosedanje naturalno stanovanje v šoli odpove, ktero mora ob novem letu sprazniti, sicer ga bo občina posadila pod kap. Tu mora nekaj gnjilega biti, naj že bo kar hoče. Če je učitelj brez krivde, prosi naj drugam, ker taki ljudje niso vredni imeti dobrega učitelja.

(Knjige „Oesterreichische Monarchie“) izšel je 2 snopič z vrlo krasnimi in zanimivimi podobami. Vsebina mu je Dunaj. Slovenci ne zamudite prelepe priložnosti, da si omislite snopič za snopcem po 30 kr. na mesec po dvakrat knjigo, kjer bode veliko našo državo lahko opazovali od njene starodavne preteklosti, pa do današnje njene cvetoče dobe. Res bo veljala nekaj grošev in tudi nekaj let bo preteklo, preden bo izšla vsa, kdor bo pa vstrajal pri naročilu, nabral si bo zaklad, ki bo vedno svojo zgodovinsko vrednost ohranil. Naročila sprejema „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Razne reči.

— Kedaj se ima po zimipoduk začeti? Okrajni šolski svet II. Dunajskega okraja je za to, da se na ljudskih in meščanskih šolah poduk začne ob zimskem času še le ob 9. uri. Krajni šolski svet IV. okraja je pa k posvetovanju poklical vodje mestnih ljudskih in meščanskih šol, in se je izrekel zoper preloženje, volil je tudi odsek, kteremu je nalog, povdarjati obširno neprilicnosti, ki bi nastajale za večino obitelj, ako bi se šolsko podučevanje začelo še le ob 9. uri. — Dokler ostanejo šolski erteži taki kakor so sedaj, pa tudi iz pedagogičnih ozirov ne kaže šole začeti ob 9. uri. Po višjih razredih naj bodo otroci do 12. ure v šoli, ob 1/2. uri naj se pa zopet v šolo odpravljajo. Kako bi bilo večini starišev, kar se tiče hišnega reda, slabo vstreženo s tako reformo, raje ne omenim, ker to je vsakemu znano, in se vendar nekako spodobí, da naj šola ne podira hišnega reda.

— Ni je kupčije, tako navadno ljudje tožijo. Eni ugibajo to, drugi kaj drugega, poslušajmo še, kaj piše v „History“ angleški Alison. On trdi namreč, da jo Rim padel, ker je pošla zlata in srebrna ruda na Španjskem in v Greciji. — Sicer smo zmirom mislili, da je Rim padel zaradi spridenja nprav, zaradi poganstva in občene samopašnosti. Alison pa pravi, da so se vršile največe spremembe na svetu le potem, kolikor je bilo denarja med ljudmi. — Ko je po najdenji Ameriki veliko zlata in srebra prišlo med ljudi, so ljudje tudi socialno napredovali. Zadnje dni stoletja ni bilo napredka v gospodarstvu, ker je bilo malo denarja med ljudmi. Odkar so pa našli zlató v Kaliforniji, v Avstraliji in Nevadi je tudi obrt napredoval od l. 1850—1870. V novejših časih so pa vpeljali zlato veljavo, srebro je padlo v ceni, to pa je zopet ustavilo napredek. — Vladam bode skrb, da se bodo porazumele, kaj je storiti zaradi srebra. — Angleško blago, tako pristavi še Moreton Treven, se prodaja po večem v dežele, ki imajo srebrno veljavo. Zato pa se brani Angleška sprejemati srebra. Sedaj pa, ko noče Francoska več kovati srebra in ima Nemčija zlato veljavo, je stvar povsod drugača. Angleži prodajajo blago v Indijo in na Kitajsko, kjer imajo srebrno veljavo in se plačuje s srebrom, ki je prišlo ob ceno, a Indija in Kitaj pošiljate poljščino na kvar zemljanom na Angleškem. Te okoliščine bodo Angleže prisilile, da bodo zopet srebru dali prostor pri denarni veljavi.

Telegrami.

Velike Lašče, 18. dec. Občina Velike Lašče izvolila je v seji 18. decembra t. l. vsled obilnih zaslug visokočastitega g. Ma-

tevža Freliha, sedanjega dekana Trebenjskega, častnim občanom.

Sofija, 17. dec. Kakor se čuje, bode Avstrija na to pritiskala, da se bodo Srbi iz Vidinske okolice spravili. (Če bo res, potem bo kmalo mir. Vr.)

London, 18. dec. Gladstone namerava Ircem silno veliko obljubiti. Dati jim hoče menda lasten parlament v Dublinu in pa kontrolo irskega redarstva.

Umrli so:

V bolnišnici:

15. dec. Marija Skalar, gostija, 82 let, Marasmus senilis. — Jožef Hribar, dninar, 37 let, jetika. — Pavla Šram, kondukterjeva hči, 17 let, kron. tuberkuloza v črevesu. — Frano Martinak, delavčev sin, 10 mes, pljučnica.

Tujci.

16. decembra.

Pri **Matiču**: Alise Pawy, odgojiteljica, z Dunaja. — All, Schweinburger in Oseh, trgovci, z Dunaja. — Emil Obatz, inženir, iz Graeca. — Puntigam, trgovec, iz Graeca. — Roman Waschitz, c. k. okr. inženir, iz Krškega. — Ferdinand Seidel, zasebnik, iz Krškega.

Pri **Stonu**: Baroninja Waldegg, zasebnica, s hčerjo, iz Freiwaldova. — Gust. Zubanofski, trg. pot., z Dunaja. — Ig. Filipp, trg. pot., iz Dombosara. — Šitovin Vilhar, trgovec, iz Prezida. — Anton Satraun, gojzdar, iz Dolenskega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Rudolf Jäger, trgovec, iz Brienza. — V. Schwarz, trg. pot., z Dunaja. — Gašpar Brenčič, zasebnik, z Dolenskega. V. Lankič, zasebnik.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 85	kr
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 25	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 20	„
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05	„
Akcije avstr.-ogerske banke	866 „	„
Kreditne akcije	294 „ 50	„
London	126 „ 15	„
Srebro	— „	„
Francoski napoleon	9 „ 99 1/2	„
Ces. cekini	5 „ 99	„
Nemške marke	61 „ 95	„

Od 17. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 85	kr.
papirna renta 5%	91 „ 75	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 104 „ 50	„
„ Länderbanks	105 „ 20	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	636 „	„
„ državne železnice	277 „ 25	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	194 „ 75	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ 75	„
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 50	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „	„
„ „ 1864	50 „ 167 „ 75	„
Kreditne srečke	100 „ 180 „ 50	„
Ljubljanske srečke	20 „ 22 „ 25	„
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 75	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ 50	„
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „	„

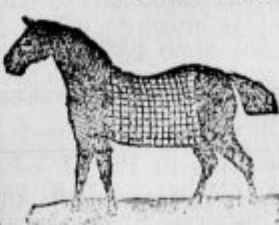
Resnica nad vse!

Kupil sem bil celo zalogo neke slavne tovarne za koe in plahte za polovico navadne cene. Zato sedaj prodajam, dokler jih kaj imam,

konjske plahte,

ki so jako velike, debele in široke ter nepokončljive.

le po 1 gl. 75 kr.

Te plahte so po 190 centim. dolge in 130 centim. široke, imajo barvasto krajevino in so debele kakor deska; toraj v resnici nepokončljive.

Imamo jih dvoje vrste in veljajo I. vrste silno fine po 1 gold. 95 kr.,

II. vrste po 1 gold. 75 kr.

Razpošiljamo jih proti gotovini ali pa povzetju, in to dan na dan na vse strani sveta, ter so povsod prav zadovoljni z njimi. To je pa zaradi tega, ker se te plahte dajo tudi izvrstno porabiti za odejo na postelji. Se pred malo časom veljale so ravno polovico več.

Dalje imam napredaj

500 tucatov rumenkastih plah za fjakereje.

kestero pasnste, velike in jako fine po 2 gold. 60 kr. Za posetnike fjakerejev, kakor nalašč. Tudi imam v zalogi

svilnate odeje

iz najfineje bouret-avile v prekrasnih barvah: rudeče, modre, rumene, zelene, oranžaste, pisane, zadosti dolge in široke tudi za največje postelje po 3 gold. 75 kr. Dve veljate le 7 gold. Sto in sto zahvalnih pism in naročil imam v svoji pisarni na ogled. Komur kaj naročenega ni všeč, mu zamenjam.

Svarim pa pred vsemi družimi prodajalci takih plah; kajti njihče razum mene ne more dajati takega blaga za tako ceno, in le sleparsko blago ponujajo za male novce. (6)

Naslov:

Webewaren-Manufaktur: J. H. Rabinowicz, Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse 9.